

Què mana?

Un amic em deia que un conegut seu deia... Vaja, em sembla que ja començo malament, i tot just és el principi! Bé, el cas és que per diverses fonts havia sentit a dir que un home del poble, bé, d'aquests que no hi estan empadronats, eh?, deia: "En aquest poble no hi tinc ni amics ni enemics." Curiós, no et sembla? I amb el temps, després de donar-hi voltes, potser no gaires, o, probablement, després d'oblidar-me d'aquella frase que en aquells moments m'havia semblat banal, fins i tot poca-solta, m'estic adonant que no era una opinió irreflexiva, sinó que qui ho deia devia ser una persona lúcida, molt lúcida.

A hores d'ara, el MEU poble, i ho dic en majúscules, perquè, sembla, que com que jo sóc un dels del poble d'aquells que en diuen *de tota la vida* em puc permetre el luxe de parlar en veu ben alta..., doncs això que el meu POBLE, i ara permeteu-me que emfasitzi que la idea de *poble* per mi no té res a veure amb la de municipi, però bé, ara no em vull desviar del tema..., doncs això, caram!, que RIELLS DEL FAI és... un poble, el meu poble! Ostres tu, deus pensar, tants preàmbuls per acabar establint una tautologia que TOTHOM, i ara permeteu-me que... Bé, és igual..., doncs això, una tautologia que... Tothom, no? Sí, això vull dir, que tothom... admet.

Fantàstic! Les meves idees es van aclarint. Mira, si més no alguna cosa aconseguiré amb aquest article. El que no sé si et faré embolicar a tu, ara! Ja la fariem bona! Apa, doncs: el meu poble es diu Riells del Fai. Hi he nascut, hi tinc grans arrels, el meu segon cognom és VIAPLANA, i de moment encara hi visc i hi convisc amb la meva família. Ei, la meva biografia la faig acabar aquí, tranquil, no m'hi estendré. En aquest poble hi tinc *amics*, *coneguts* i *saludats*, tal com deia Pla; pel que fa als enemics, en tot cas, si per aquelles coses han d'arribar algun dia, val més que trigui, no?

Però bé, em sembla que me'ls estic buscant; potser ja fa dies! Sí, sí, tal com ho sents! Per què? Sí, ja sabia que m'ho preguntaries. Doncs mira, ben senzill: Perquè no penso com tu. Que això és bo, dius? Bé, jo és el que fins fa ben poc pensava. Però no, no: HE de pensar igual que tu. Sí, ja ho sé, jo he estat dels primers nascuts en la nova democràcia espanyola, i sort en tinc! O potser no? Mira, és igual, deixa'm continuar a mi, val més que no m'interrompis, que no me'n sortiré. Bé, el cas és que tu tens dret a expressar-te, com jo, perquè has nascut aquí —que, ben mirat, tu hi has nascut, o no? Hi tens arrels? Ja no me'n recordo; oh, és que potser llavors la teva legitimitat es podria qüestionar, no? I jo no ho voldria pas, només faltaria! — però el veí de la dreta, que no hi ha nascut —i no és un indocumentat, eh?, no—, senzillament és un veí que viu aquí des de fa uns anys, ara no sé quants..., doncs bé, com que no ha nascut aquí no té dret a opinar! És fort, oi? Oh, i els que no hi estan empadronats encara hi tenen menys dret!!!! "Ni amics ni enemics": és clar, ell era nouvingut; oh, i a més a més no està empadronat al poble, ja t'ho he dit abans! Però bé, fins ara amb els anys que fa que coneix i estima aquest poble, potser molt més que aquests que ensensem ser-ne els màxims ambaixadors pel sol fet que hem tingut la sort de néixer-hi, no ha tingut cap problema amb la gent del poble. Ha tingut converses amb els veïns, s'hi ha integrat, més o menys... Potser no hi té amics, però no hi té enemics! Deixeu-me que us

faci un petit ressenya d'aquest home, serà tan curta com la que he fet sobre mi fa uns moments: Venia els caps de setmana esporàdicament, fins que un dels *de tota la vida* li va vendre un terreny, s'hi va fer una casa i, després d'uns anys d'estius i de caps de setmana al poble, decideix quedar-s'hi a viure, i d'això ja fa unes quantes dècades. Hi torno: no hi té cap enemic! Si un s'integra al poble, però no contradiu mai aquell que li va vendre el terreny, no té cap problema. Ara, si aixeca massa la veu..., ja ha begut oli! I si no s'integra, pels *de tota la vida* és una mena d'enemic virtual, perquè no fa vida al poble i no participa en les activitats socials. Si no hi és, perquè no hi és, si parla, perquè parla... Em sembla que els ho compliquem massa! Crec que aquest és dels pocs homes —ja t'he dit diverses vegades que es tracta d'un home, però pel que fa al cas això és circumstancial—, que ha sabut copsar la realitat que es cova en aquest poble... Ara entenc, de la mateixa manera que em deia un veïna ja fa una colla d'anys, que val més no posar-se mai en política, que això només et porta enemics! I *posar-se* en política, crec que no era només en el sentit d'encapçalar o prendre part activa dins d'un partit, sinó el sol fet d'expressar idees que potser no "convergeixen" amb les que decideix el govern de l'ajuntament del teu... municipi (que no poble!) i, de retruc, amb les del seu feu.

En resum: Amb els amics, tant dels *del poble de tota la vida* com els nouvinguts, puc parlar de qualsevol tema, perquè no ens enfadem, sigui quin sigui; amb els coneguts hi ha temes tabú, com ara la política i la conve... niència de callar qui sap quines altres coses; i, bé, amb els saludats no arribem gaire més enllà d'un *hola* i un *adéu-siau*.

Així on vols anar a parar? Sí, ja sabia que tard o d'hora em tornaries a interpellar. Doncs bé, que tinc la gran sort de conèixer gent ben diversa, i no vull parlar ara dels meus alumnes de nacionalitats ben diverses. No, el que vull és remarcar que al meu poble hi ha molts ciutadans, sí, molts, encara que no t'ho sembli, que viuen i estimen el poble, i afortunadament no tots pensen, els que pensen, de la mateixa manera. Sí, perdona, tots pensen, només faltaria!, però no tots es poden expressar lliurement. Bé, sí, la democràcia...; doncs bé, que tots es poden expressar lliurement, exacte, però alguns no ho fan! Ara, ara, vaig bé... I no ho fan per... per no crear conflictes, o per prudència, o perquè ja han estat mínimament escarmentats, o per no molestar el veí o... o per POR. Ara m'hi acosto! Resulta que tinc veïns que no alcen la veu per expressar la seva opinió, perquè creuen que això va en contra del poble, perquè no és el que pensa aquell altre veí que mana... *Manar*. Que lleig, el verb! Tant que m'agradava en la fórmula de cortesia *Què mana?* Però està tan en desús, ja...

Doncs bé, he d'arribar a un final: Espero que hagi entès alguna cosa d'aquest article... Que tu el consideres una catilinària? No, i ara, almenys no era la meva intenció. Però si no l'has pogut entendre, no et preocupis, no és culpa teva. La culpa és meva, tota meva, perquè he escrit aquest article amb idees i frases inconnexes... Que per què? Doncs la veritat és que no ho sé.... Potser ha estat culpa de... de... de la... POR?

Francesc Martí